

voor het leven
Sociale Verzekeringsbank

Inkomen na overlijden: nabestaandenpensioen uit meerdere landen

Conny Lauwen, Conny Thijssen en John Budde - Bureaus voor Belgische en Duitse Zaken

14-11-2024

Programma

- Wie zijn wij?
- Onderwerp: nabestaandenpensioenen
- Toepasselijke wetgeving
- Algemene nabestaandenwet
- Hinterbliebenenrente
- Belgisch overlevingspensioen
- Samenloop van rechten

Wie zijn wij en wat doen wij?

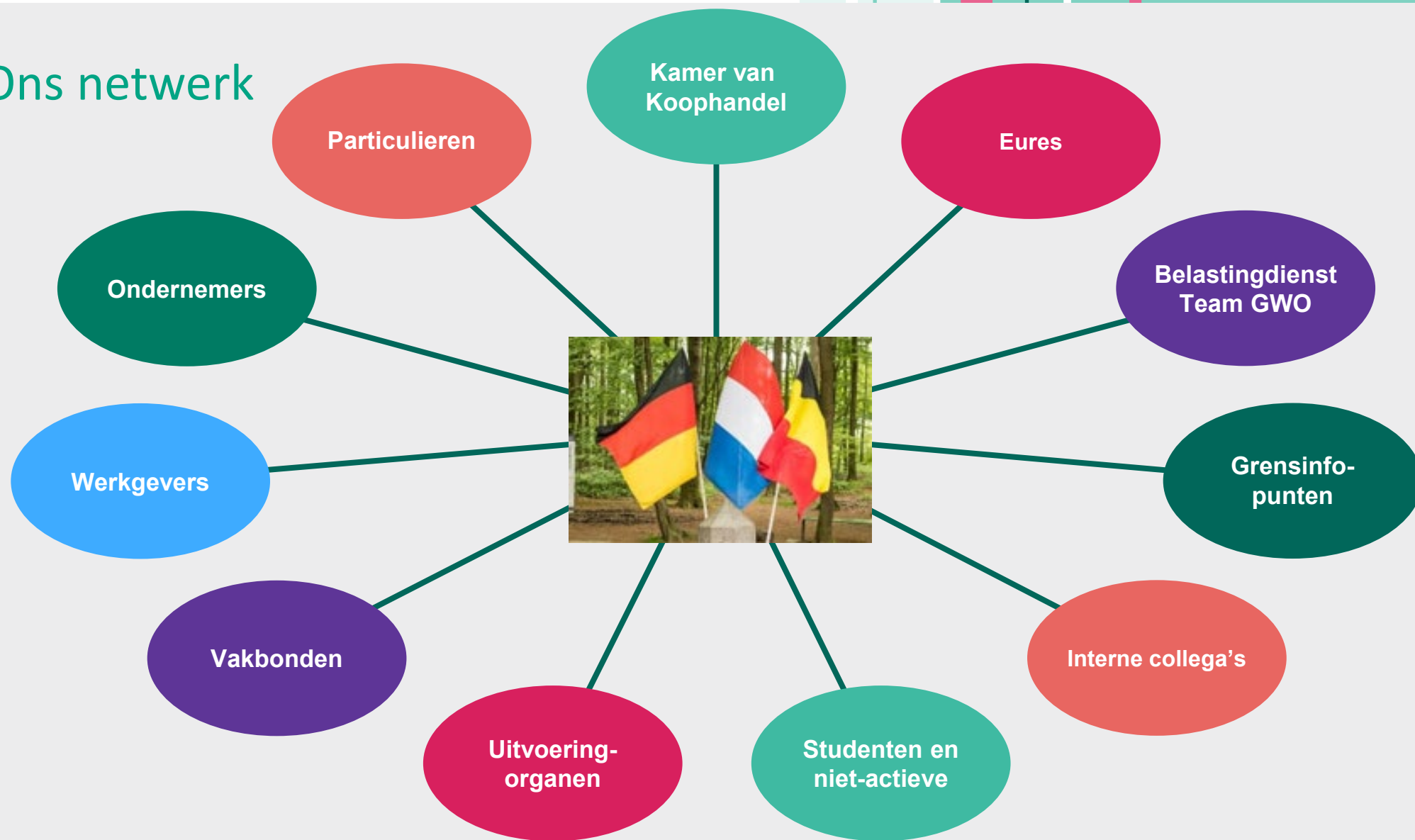
BBZ/BDZ is onderdeel van de Sociale Verzekeringsbank

- Kenniscentrum op het gehele gebied van sociale zekerheid in Nederland, Duitsland en België.
- Wij werken ook voor UWV en het CAK
- Samenwerking met Belastingdienst, Euregio's en Belgische/Duitse uitvoeringsorganen

Voorlichting aan:

- De individuele burger in Nederland, Duitsland en België, ondernemers, werkgevers, vakbonden, sociale zekerheidsinstanties, belangenbehartigers, enz.
- Spreekuren, voorlichtingsdagen, presentaties, internet, brochures

Ons netwerk

Meest gestelde vragen

- Waar ben ik sociaal verzekerd?
- Krijgen mijn nabestaanden een uitkering bij overlijden?
- Krijgen mijn kinderen een nabestaandenuitkering?
- Hoe hoog is de nabestaandenuitkering?
- Mag ik bijverdienen?

Toepasselijke wetgeving

Europese wetgeving

Europese Verordening

- Sociale zekerheid van 1 land
- Nationaliteit is niet van belang
Sociaal verzekerd in het werkland
- Speciale regels voor grensarbeiders

Bij werken in 2 of meer landen

- Sociale zekerheid van 1 land
- Substantiële werkzaamheden in woonland (25%-regeling)
- Let op bij grensoverschrijdend telewerk

Welke wetgeving is van toepassing?

Persoon werkt in 1 land

- Verzekerd in het werkland
- Uitzonderingen: ambtenaren, zeelieden, militairen, inactieven

Detachering

- Maximaal 24 maanden zonder verlenging
- Voor zelfstandigen: werkzaamheden van gelijke aard
- Voor speciale gevallen: toepassing artikel 16

Welke wetgeving is van toepassing?

Persoon werkt in meerdere landen

- Loondienst gaat voor zelfstandige (anders dan in loondienst)

Verzekerd in het woonland indien:

- Werkzaamheden in woonland zijn substantieel (25% of meer)
- Meerdere werkgevers in verschillende landen maar niet in woonland

Verzekerd in het zeteland indien:

- Werkzaamheden in woonland zijn niet substantieel
- Met name transportarbeiders

Beoordeling substantieel

Werkzaamheden in loondienst

- Arbeidstijd en/of bezoldiging

Zelfstandige werkzaamheden anders dan in loondienst

- Omzet, arbeidstijd, aantal verleende diensten of inkomen
- Directeur Groot Aandeelhouder
 - NL: werkzaamheden anders dan in loondienst
 - DE: onderzoek noodzakelijk
 - BE: werkzaamheden anders dan in loondienst

Arrest De Jaeck: land waarin activiteit uitgevoerd wordt kwalificeert deze

Algemene Nabestaandenwet (Anw)

Algemene Nabestaandenwet (Anw)

- Voorwaarden Anw:
 - de overledene is verzekerd en;

de nabestaande;

- heeft de AOW-leeftijd nog niet bereikt en;
- verzorgt een kind onder de 18 jaar of;
- is minstens 45% arbeidsongeschikt

Algemene Nabestaandenwet (Anw)

Nabestaande is degene met wie een gezamenlijke huishouding aanwezig is

In ieder geval bij:

- huwelijkspartner
- geregistreerde partner
- partner in de gezamenlijke huishouding
- ouder van gezamenlijk kind
- eerdere huwelijkspartner

Algemene Nabestaandenwet (Anw)

Wezenuitkering

0 tot 21 jaar

Vanaf 16 jaar:

- Onderwijs volgen
- Huishouden verzorgen en startkwalificatie behaald

Vanaf 1 juli 2013 geen halfwezenuitkering meer

Algemene Nabestaandenwet (Anw) – hoogte Anw

- Anw-uitkering is 70% van netto minimumloon
€ 1.550,44 bruto per maand incl. vakantie-uitkering en tegemoetkoming
- Anw-uitkering verzorgingsrelaties en kostendelersnorm (50%)
€ 986,58 bruto per maand incl. vakantie-uitkering en tegemoetkoming

Inkomensafhankelijk

Kostendelersnorm

De kostendelersnorm is van toepassing op personen die het hoofdverblijf in dezelfde woning hebben

Niet van toepassing bij:

- personen jonger dan 27 jaar
- commerciële relatie (hetzij familie 1^e en 2^e graad)
- student met studiefinanciering
- zorginstellingen etc.

Algemene Nabestaandenwet (Anw) – korting bij inkomen

Inkomen uit arbeid: Vrijstelling van € 1.066,80 plus 1/3 van het meerdere

loon	€ 1.666,80 bruto per maand
vrijstelling	- <u>€ 1.066,80</u>
	= € 600,00 x 2/3 = € 400,00 aftrekken van Anw-uitkering

- Geen Anw bij inkomen hoger dan € 3.361,10

Loondervingsuitkering (ZW/WW/WIA): Geen vrijstelling

- Geen Anw bij uitkering hoger dan € 1.529,53

Algemene Nabestaandenwet (Anw) – hoogte wezenuitkering

Wezenuitkeringen bruto per maand

- Wezen tot en met 9 jaar € 510,36
- Wezen van 10 tot en met 15 jaar € 755,08
- Wezen van 16 tot en met 20 jaar € 999,81

Niet inkomensafhankelijk

Deutsche Rentenversicherung

Rentenversicherung

Deutsche Rentenversicherung

- Verzekering bij invaliditeit
 - Verzekering bij ouderdom
 - Verzekering bij overlijden
-
- Opbouw op basis van individuele loonontwikkeling en duur verzekering
 - Bedrijfspensioenen minder gebruikelijk dan in NL

Opbouw Rentenversicherung

Beitragszeiten

- Pflichtbeiträge
- Versorgungsausgleich
- Freiwillige Beiträge
- Kindererziehungszeiten
- Pflegezeiten

Nabestaanden

- Bij overlijden een uitkering als aan alle voorwaarden wordt voldaan, gebaseerd op verzekerde jaren
- Overleden verzekerde is tenminste 12 maanden verzekerd geweest
- Sterbevierteljahr
- Große en kleine Witwen-/Witwerrente
- Oud en nieuw recht
- Uitkering eindigt bij hertrouwen
- Eventueel recht op pro rata Anw

Große Witwenrente

- ≥ 45 jaar of;
- < 45 jaar en kind < 18 jaar opvoeden
- Verzorgen hulpbehoevend kind
- Arbeidsongeschikt (50%)

Hoogte

- 55% = nieuw recht
- 60% = oud recht

Voldoet niet aan de voorwaarden = “kleine Witwenrente”

- 25%

Große Witwenrente

- Verhoging leeftijd van 45 naar 47 jaar
- Vanaf 2012
- In 2024 dus bij 46 jaar en 2 maanden
- Vanaf 2029 > 47 jaar

Oud recht

Oud recht

- Huwelijk voor 1-1-2002, en
- 1 van de echtgenoten is geboren vóór 2-1-1962

Zo niet, dan nieuw recht van toepassing

Oud recht en nieuw recht

Oud recht	Nieuw recht
60%	55%
Kleine tot 45/47	Kleine maximaal 24 maanden
Alleen arbeidsinkomen en AOW	Meer inkomensaanrekening
‘Versorgungsehe’ n.v.t.	Uitsluiten ‘Versorgungsehe’

Hoogte Witwenrente

- 55% of 60% opgebouwd recht overledene
- Abfindung bij hertrouw
 - Große Witwenrente: 24 maanden
 - Kleine Witwenrente: bij nieuw recht het restant van de 24 maanden

Korting bij sterfte vóór 65-jarige leeftijd

- Overleden vóór 62ste verjaardag = 10,8% korting
- Overleden tussen 62 en 65ste verjaardag = 0,3 % korting voor iedere maand vóór de 65ste verjaardag
- Overleden na de 65ste verjaardag = geen korting
- Wel recht op 'Zurechnungszeiten' bij overlijden vóór 67ste verjaardag

Inkomensaanrekening

Vrijstelling op arbeid

- Vaste aftrek van bruto naar netto (werken = 40%)
- Vaste vrijstelling € 1038,05 (26,4 x EP)
- Voor elk halfwees € 220,19 (5,6 x EP)
- Van het meerdere wordt 40% aangerekend

Op 'Sterbevierteljahr' geen inkomensaanrekening

Geschiedene oder vorletzte Ehegatte

- Scheiding voor 1 juli 1977
Bij scheiding vanaf 1 juli 1977: Versorgungsausgleich
- Herleving Witwe(r)rente
Inkomen van laatste partner wordt aangerekend

Erziehungsrente

- Gescheiden na 1 juli 1977
- Niet hertrouwd
- Rente uit eigen verzekering
- Eigen kind jonger dan 18 jaar opvoeden of kind van gestorven ex-partner

→ Ook recht op een andere Rente? Hoogste wordt betaald

- Rente eindigt als niet meer aan de voorwaarde wordt voldaan
- Bij bereiken leeftijd Regelaltersrente

(Halb)Waissen

- Eigen of geadopteerde kinderen
- Stief en pleegkinderen
- Kleinkinderen en broers of zussen die tot het huishouden van de overleden behoorde
- Tot 18de verjaardag
Bij studie tot 27ste verjaardag
- 10% of 20%
- Geen inkomensaanrekening

Belgisch overlevingspensioen

Overlevingspensioen, wie?

Recht op overlevingspensioen:

- de huwelijkspartner van een werknemer of ambtenaar
- de ex-huwelijkspartner van een *ambtenaar*
- de wezen van een *ambtenaar* (aparte regeling)
- zelfstandigen via RSVZ

 (half)wezen -> Groeipakket

Overlevingspensioen, voorwaarden

- Ten minste 1 jaar gehuwd (of situatie als zodanig beschouwd); én
- Voldoen aan minimumleeftijd
(overleden in 2024: 49 jaar & 6 maanden, 2025: 50 jaar)*
(of zelf al persoonlijk pensioen ontvangen)
- Niet getrouwd zijn (bij hertrouwen schorsing overlevingspensioen)
- Niet veroordeeld voor misdrijven t.o. overleden huwelijkspartner

* Na 2025 gaat de leeftijd ieder jaar een jaar omhoog tot 2030: leeftijdseis 55 jaar

Situatie beschouwd als 1 jaar huwelijk

Wel getrouwd, geen volledig jaar

- Ononderbroken periode van wettelijk samenwoonst & huwelijk van ≥ 1 jr
- Op moment overlijden kind te laste, waarvoor kinderbijslag werd ontvangen
- Nabestaande krijgt binnen 300 dgn na overlijden huwelijkspartner een kind
- Overlijden is gevolg van een ongeval of beroepsziekte na de huwelijksdatum

Overgangsuitkering

Minimumleeftijd nog niet bereikt?

-> Overgangsuitkering

= een *tijdelijke uitkering* voor de langstlevende huwelijkspartner die niet aan de leeftijdsvoorwaarde voldoet om een overlevingspensioen te ontvangen

Overgangsuitkering: wie?

Voorwaarden:

- De weduwe/weduwnaar heeft niet de minimumleeftijd op het moment van overlijden om een overlevingspensioen te ontvangen, **en**
- Er was sprake van een huwelijk van minstens 1 jaar (of van een gelijkgestelde situatie), **en**
- De weduwe/weduwnaar is niet hertrouwd, **en**
- De weduwe/weduwnaar is niet veroordeeld voor misdrijven tegenover de overleden huwelijkspartner

Duur overgangsuitkering

Gezinssituatie	Maximale duur
Geen kind ten laste	18 maanden
Enkel kind(eren) ten laste van 13 jaar of ouder	36 maanden
Minstens 1 kind ten laste jonger dan 13 jaar	48 maanden
Minstens 1 kind ten laste met een handicap	48 maanden
Een kind werd geboren binnen 300 dagen na het overlijden	48 maanden

 Aanvraag indienen < 12 maanden na overlijden (anders kortere periode: mnd volgend op aanvraag)

Hoogte uitkering overlevingspensioen - overgangsuitkering

Op basis van werknemers*loopbaan* overleden huwelijkspartner

Overlevingspensioen:
overleden huwelijkspartner wel/niet gepensioneerd op moment overlijden?

Overgangsuitkering:
volgt regels berekening overlevingspensioen bij 'overledene niet gepensioneerd'

Hoogte uitkering huwelijkspartner was al gepensioneerd

De overleden huwelijkspartner was al gepensioneerd:

Bedrag overlevingspensioen bedraagt
80 % van het rustpensioen **aan het gezinsbedrag** (75% van de pensioengrondslag)
van de overleden huwelijkspartner

(Ofwel: 60% van de pensioengrondslag)

Hoogte uitkering huwelijkspartner was nog niet gepensioneerd c.q. overgangsuitkering

Overleden huwelijkspartner was niet gepensioneerd (of overgangsuitkering)

- Berekening op basis van loopbaan overleden huwelijkspartner tot ‘moment van overlijden’ (dus niet tot pensioengerechtigde leeftijd)
- Bedrag overlevingspensioen beperkt tot maximumbedrag en rekening houdend met gewaarborgd minimum overlevingspensioen (geldt niet voor de overgangsuitkering)

Wanneer start het overlevingspensioen?

Was de overledene al gepensioneerd?

- overlevingspensioen start op de eerste dag van de maand **na** het overlijden

Was de overledene nog niet gepensioneerd?

- overlevingspensioen *werknemer (en zelfstandigen)* start op de eerste dag van de maand **van** het overlijden
- overlevingspensioen *ambtenaar* start op de eerste dag van de maand **na** het overlijden

Overlevingspensioen en bijverdiensten

Overgangsuitkering €€

Wettelijke pensioenleeftijd bereikt?

Nee

Kinderen ten laste?

Nee

Ja

€ 22.934 bruto/jr
of als zelfstandige
€ 18.347 netto/jr

1 kind

€ 34.401 Bruto/jr
of als zelfstandige
€ 27.521 netto/jr

+per extra kind

+ € 5.733
+ € 4.587

Ja

Kinderen ten laste?

Ja

Nee

€ 34.606 bruto/jr
of als zelfstandige
€ 27.685 netto/jr

€ 28.450 bruto/jr
of als zelfstandige
€ 22.760 netto/jr

Combinatie inkomen als zelfstandige & inkomen uit ander stelsel ->

Uitgangspunt grensbedrag zelfstandige; bruto inkomsten uit andere job tellen voor 80% mee

Overlevingspensioen – einde recht

Einde of geen recht:

- Bij/tijdens hertrouwen (niet bij samenwonen)
- Bij te hoge inkomsten
- Bij overlijden gerechtigde (recht loopt door na pensioengerechtigde leeftijd)

Wezenuitkering – voor wie?

Kind dat één of beide ouders verliest, heeft recht op wezentoeslag (Groeipakket)
(Basisbedrag groeipakket € 180,19)

- Halfwees? Halfwezentoeslag € 144,16/mnd
- Beide ouders overleden? Wezentoeslag € 180,18/mnd

Onvoorwaardelijk:
zo lang recht bestaat op *Groeipakket*; ook bij hertrouwen of nieuw gezin

Kinderen wiens ouder(s) zijn overleden voor 1-1-2019

Recht op maandelijkse verhoogde wezenbijslag voor wezen volgens “oude” regeling
Deze verhoogde wezenbijslag bedraagt € 398,39 per maand
(verhoogde wezenbijslag vervalt bij hertrouwen of samenwonen)

Wezenuitkering

Aanvraag

In principe 'automatisch'; aanvraag niet nodig

Uitbetalingsinstelling ontvangt via het Rijksregister melding van overlijden

Voordeel zelf uitbetaler op de hoogte brengen van overlijden -> snel benodigde gegevens om wezentoeslag te kunnen betalen

Buitenland:

Bericht van overlijden toezenden

Samenloop

Samenloop van EU-nabestaandenuitkeringen

Verzekeringsfictie artikel 50 en 52 EG-vo 883/04:

- Aanvraag in 1 lidstaat = aanvraag in alle lidstaten waar de overledene ooit verzekerd was
- Op overlijdensdatum verzekerd in 1 lidstaat = mogelijk recht in verzekerde lidstaten
- 2 berekeningsmethoden
 - anticumulatie berekening
 - pro rata berekening
$$\frac{\text{verzekerde jaren betreffende lidstaat}}{\text{verzekerde jaren alle lidstaten}}$$

Tipp: Niet verzekerd voor wettelijke nabestaandenverzekering in ander EU-land?
Vrijwillige nabestaandenverzekering

Samenloop van EU-nabestaandenuitkeringen – voorbeeld

Ans werkte 5 jaar in België, daarna 5 jaar in Duitsland, vervolgens 11 jaar in Nederland

Ans had 21 (5+5+11) verzekerde jaren

België en Duitsland

Berekenen aan de hand van nationale (werknemers-)loopbaan

Nederland

- Anticumulatie: nationale vaststelling - buitenlandse nabestaandenuitkering
- Pro rata: nationale vaststelling $\times \frac{11 \text{ verzekerde jaren in Nederland}}{21 \text{ verzekerde jaren alle lidstaten}}$

Samenloop van EU-nabestaandenuitkeringen - pro rata of anticumulatie berekening?

Situatie	Recht op
Op het moment van overlijden in Nederland sociaal verzekerd	Volledige Anw-uitkering Bij toekenning van een Duits/Belgische nabestaandenuitkering wordt deze van de Anw-uitkering afgetrokken, tenzij de pro rata berekening hoger is.
Op het moment van overlijden in België/Duitsland sociaal verzekerd	Anw-uitkering is alleen berekend op Nederlandse verzekeringstijdvakken Bij toekenning van een Duitse/Belgische uitkering wordt deze niet van de Anw-uitkering afgetrokken.

Samenloop Overlevingspensioen - AOW

Korting op basis van Belgische regels:

- Het totale pensioen (OVL+AOW) mag niet hoger zijn dan 110% van het bedrag OVL voor *een volledige loopbaan*
- Het meerdere wordt gekort op het overlevingspensioen

Anw, Witwen-Witwerrente, Overlevingspensioen

Anw	Witwen-/Witwerrente	Overlevingspensioen
Gezamenlijke huishouding	alleen voor gehuwde of geregistreerde partners met gelijk geslacht	Alleen voor gehuwden en in sommige daarmee gelijkgestelde situaties
Stopt bij AOW-leeftijd	stopt niet bij pensioengerechtigde leeftijd	Stopt niet bij pensioengerechtigde leeftijd
Geen halfwezenuitkering	Halbwaisenrente	Wezenuitkering (voor –half-wezen bestaat recht op hogere kinderbijslag)
Stopt bij samenwonen/hertrouwen of te hoge inkomsten	Stopt bij hertrouwen of te hoge inkomsten	Stopt bij hertrouwen of bij te hoge inkomsten

Aanvraag

Aanvragen bij de uitvoerende instantie van het woonland

- Nederland: Sociale Verzekeringsbank
 - Duitsland: Deutsche Rentenversicherung
 - België: Federale Pensioendienst
-
- **Aanvragen bovenwettelijke uitkering/regeling**
Rechtstreeks bij bedrijfspensioensfonds/verzekeraar

Vragen?

Contact

Bureau voor Belgische Zaken

E-Mail: bbz@svb.nl

Telefoon: +31 (0)76 548 5840

Bezoekadres: op afspraak
Rat Verlegghstraat 2, 4815 NZ Breda

Internet

- grensinfo.nl
- svb.nl/bbz-bdz

Bureau voor Duitse Zaken

E-Mail: bdz@svb.nl

Telefoon: +31 (0)24 343 1811

Bezoekadres: op afspraak
Takenhofplein 4, 6538 SZ Nijmegen

